

a

FUNDACJA TAURUS

**TESTAMENT
ZWYKŁY**

BIULETYN PRAWNY NUMER 2
PUNKTU NIEODPŁATNEJ POMOCY
PRAWNEJ NR 9 W POZNANIU

Z

TESTAMENTY ZWYKŁE

Podstawa prawna: art. 949 -951 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku, poz. 459) - dalej jako k.c..

Niniejsze opracowanie ma na celu zwięzłe przybliżenie problematyki testamentów zwykłych. Testament jest jedyną prawną formą rozrządzenia (zadysponowania) majątkiem na wypadek śmierci (art. 941 k.c.), co oznacza, że jeśli dana osoba chce do końca swego życia pozostać właścicielem składników swojego majątku, np. domu, mieszkania czy samochodu itp., a równocześnie nie ma spadkobierców ustawowych bądź też chce zadysponować swoim majątkiem w sposób odmienny od reguł obowiązujących przy dziedziczeniu ustawowym, powinna sporządzić testament.

Należy pamiętać, że testament może zawierać rozrządzenie tylko jednego spadkodawcy (art. 942 k.c.), zatem niedopuszczalne jest sporządzenie jednego testamentu np. przez oboje małżonków. Każdy z małżonków musi sporządzić własny testament.

Testament może być w każdej chwili odwołany bądź zmieniony. Modyfikacja testamentu może dotyczyć całości bądź też odnosić się jedynie do części jego zapisów (art. 943 k.c.).

Testament może ważnie sporządzić jedynie osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych. Nie jest dopuszczalne sporządzenie bądź odwołanie testamentu przez przedstawiciela ustawowego bądź pełnomocnika (art. 944 k.c.).

Istnieją trzy formy testamentów zwykłych:

1. Testament własnoręczny (holograficzny).
2. Testament notarialny.
3. Testament urzędowy (allograficzny).

Ad. 1.

Spadkodawca może sporządzić testament własnoręczny w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą (art. 949 § 1 k.c.). Zatem warunkiem ważnego sporządzenia testamentu własnoręcznego jest jego własnoręczne napisanie, podpisanie i opatrzenie datą przez spadkodawcę. Wyłączone jest przy sporządzaniu omawianego testamentu posłużenie się w tym celu jakimikolwiek urządzeniami np. maszyną do pisania czy też podpisanie wydruku z drukarki komputerowej. Podpis powinien zostać umieszczony pod treścią napisanego testamentu. Umieszczenie podpisu w innym miejscu, np. tylko na kopercie do której schowany został testament powoduje jego nieważność. Podpis winien składać się z imienia i nazwiska, a przynajmniej z nazwiska. Nazwisko nie musi być napisane w pełnym brzmieniu, np. osoba nosząca nazwisko dwuczłonowe może posłużyć się jednym z nich. Jeśli chodzi o datę, to najlepiej jest podać dzień, miesiąc i rok sporządzenia testamentu. Można określić datę w sposób bardziej opisowy, np. Poniedziałek Wielkanocny 2017 roku. W tym miejscu należy wskazać, że brak daty nie powoduje nieważności testamentu, jeżeli nie wywołuje wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu, co do treści testamentu lub co do wzajemnego stosunku kilku testamentów (art. 949 § 2 k.c.). Zaletą testamentu własnoręcznego jest bez wątpienia brak istotniejszych kosztów związanych z jego sporządzeniem.

Ad. 2.

Sporządzenie testamentu notarialnego polega na tym, że spadkodawca wyraża swoją ostatnią wolę wobec notariusza, który spisuje testament. Akt notarialny zawierający testament, przed jego podpisaniem, winien zostać odczytany przez notariusza. Notariusz ma obowiązek przekonania się, że spadkodawca rozumie treść testamentu oraz że jest ona całkowicie zgodna z wolą spadkodawcy. Akt notarialny zawierający testament podpisują notariusz i spadkodawca. Z aktu tego notariusz wydaje wypisy spadkodawcy, osobom, dla których zastrzeżono w akcie prawo otrzymania wypisu, a także ich następcom prawnym. Zaletą testamentu notarialnego, jest to, że daje on spadkobiercy wysoki poziom bezpieczeństwa w kwestii zgodności testamentu z wolą spadkodawcy. Fakt, że jest on sporządzany w obecności osoby z

wykształceniem prawniczym, chroni spadkobiercę przed dokonaniem rozrządzenia sprzecznego z prawem oraz przed nieprecyzyjnym sformułowaniem rozrządzeń. Minimalizuje także niepożądany wpływ osób postronnych na spadkodawcę.

Ad. 3.

Testament urzędowy (allograficzny) został uregulowany w art. 951 k.c.. Celem ważnego sporządzenia testamentu w tej formie:

- a) spadkodawca winien ustnie wyrazić swą ostatnią wolę wobec osoby urzędowej i co najmniej dwóch świadków;
- b) wola spadkodawcy winna zostać spisana w protokole z podaniem daty jego sporządzenia;
- c) protokół powinien zostać odczytany spadkodawcy w obecności świadków;
- d) protokół powinien zostać podpisany przez spadkodawcę, osobę urzędową i świadków testamentu.

Osobą urzędową w świetle art. 951 § 1 k.c. jest: wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, marszałek województwa, sekretarz powiatu albo gminy lub kierownik urzędu stanu cywilnego.

Świadkiem przy sporządzaniu testamentu nie może być

- 1) kto nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych;
- 2) niewidomy, głuchy lub niemy;
- 3) kto nie może czytać i pisać;
- 4) kto nie włada językiem, w którym spadkodawca sporządza testament;
- 5) skazany prawomocnie wyrokiem sądowym za fałszywe zeznania.

Nie może być świadkiem przy sporządzaniu testamentu osoba, dla której w testamencie została przewidziana jakakolwiek korzyść. Nie mogą być również świadkami: małżonek tej osoby, jej krewni lub powinowaci pierwszego i drugiego stopnia oraz osoby pozostające z nią w stosunku przysposobienia. Jeżeli świadkiem była jedna z osób wymienionych w niniejszym akapicie, nieważne jest tylko postanowienie, które przysparza korzyści tej osobie, jej małżonkowi, krewnym lub powinowatym pierwszego lub drugiego stopnia albo osobie pozostającej z nią w stosunku przysposobienia. Jednakże gdy z treści testamentu lub z okoliczności

wynika, że bez nieważnego postanowienia spadkodawca nie sporządziłby testamentu danej treści, nieważny jest cały testament.

Protokół sporządza osoba urzędowa bądź inna osoba (np. jeden ze świadków) ręcznie bądź przy użyciu urządzenia. W protokole zamieszcza się datę - brak daty bądź data nieprawdziwa powoduje bezwzględną nieważność testamentu.

Protokół należy odczytać spadkodawcy w obecności świadków. Protokół winien zostać podpisany przez spadkodawcę, osobę urzędową i świadków testamentu. Jeżeli spadkodawca nie może się podpisać, to w treści protokołu odnotowuje się ten fakt z podaniem przyczyny braku podpisu.

Testament urzędowy (allograficzny) nie może zostać sporządzony przez osoby głuche lub nieme art. 951 § 3 k.c..